

Koersdocument Wijkvernieuwing De Wijert

15 januari 2018

In opdracht van:

Woord vooraf

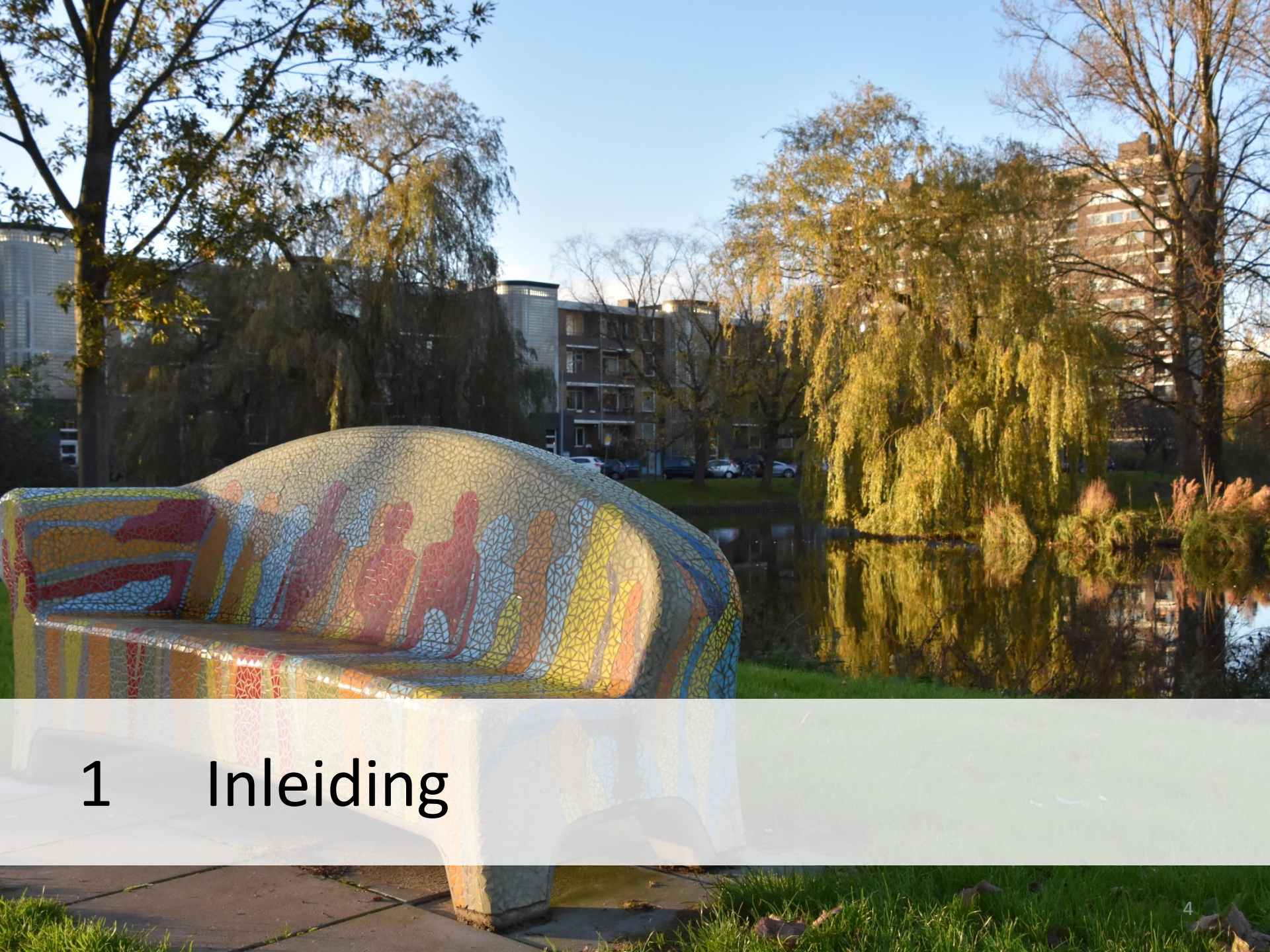
In dit Koersdocument Wijkvernieuwing De Wijert leest u de stand van zaken van de wijkvernieuwing in De Wijert per 1 januari 2018. Met de benoemde projecten en maatregelen voor de jaarschijf 2018 willen we alvast van start gaan. Het komende half jaar werken we dit koersdocument uit in een meerjarenprogramma voor de komende vijf à tien jaar op basis van een viertal gezamenlijke doelstellingen van de gemeente en de betrokken woningcorporaties:

1. Vitale, leefbare wijken met gezonde, weerbare bewoners.
2. Een ongedeelde stad met een gedifferentieerde woningvoorraad en een aantrekkelijke woonomgeving.
3. Betaalbare woningen.
4. Een duurzaam woningbestand.

Wijkvernieuwing is nooit af. Het is een proces van meerdere jaren tot decennia waarbij gezamenlijke ambities en inzichten telkens worden getoetst aan de actuele, sociale en ruimtelijke opgaven, de staat van de woningen en de kwaliteit van de leefomgeving en de openbare ruimte. Het Koersdocument Wijkvernieuwing laat zien wat de meerwaarde is van een integrale aanpak waarbij de sociale en fysieke wijkvernieuwing hand in hand gaan. Hiermee geven we onze wijken samen nieuw perspectief en kunnen we de benodigde investeringen beter ramen, op elkaar afstemmen en focus aanbrengen. Versterking van de eigen regie van bewoners is daarbij cruciaal voor het welslagen van de aanpak. Dat is in een notendop Wijkvernieuwing 3.0.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Analyse & bewonersperspectieven	7
3 Vervolg	22
Bijlage 1: Veiligheid	25

1 Inleiding

Inleiding

Gemeente Groningen en de gezamenlijke woningcorporaties hebben hun ambitie uitgesproken over een gebieds-/wijkgerichte aanpak:

“We willen verzorgde en vitale wijken, waar mensen met plezier wonen en zich om hun woonomgeving bekommeren. We streven naar een ongedeelde, inclusieve stad, waarin burgers een actieve rol spelen.”

Vanuit deze gezamenlijke ambitie zijn in eerste instantie vier wijken aangewezen waarin verbetering van de woonkwaliteit en leefbaarheid het meest noodzakelijk is. Deze wijken zijn Beijum, Selwerd, De Wijert en Indische Buurt/De Hoogte. In deze wijken gaan gemeente en corporaties samen een traject in, waarbij de partijen investeringen en projecten op elkaar afstemmen. Uitgangspunt is om met inzet van middelen vanuit het stedelijk investeringsfonds gerichte investeringen te doen op het gebied van leefbaarheid, woonomgeving en voorzieningen in de wijk in samenhang met investeringen van de corporaties in hun bezit (verduurzaming, leefbaarheid, grootschalig onderhoud), investeringen van andere eigenaren in de wijken en initiatieven vanuit gebiedsgericht werken en maatregelen in het sociale domein, waaronder de Wij-teams.

Wat speelt er op dit moment in De Wijert?

Sociaal economisch gezien is De Wijert een kwetsbare wijk ten opzichte van het gemiddelde in de stad Groningen. Werkloosheid en de daarmee verband houdende problematiek als armoede, eenzaamheid, gezondheids-

problemen, opleidings- en leerachterstanden bij jong en oud, zijn nadrukkelijk opgaven in De Wijert.

In 2017 hebben, in het traject van de ‘Wijkdeal De Wijert’, bewoners, woningcorporaties, eigenaren van onroerend goed, ondernemers, scholen en diverse andere organisaties volop nagedacht over de toekomst van De Wijert. Er zijn veel dromen, wensen, ideeën en projectvoorstellen naar voren gebracht die de insteek van de wijkvernieuwing mede vorm kunnen geven.

De vier woningcorporaties Lefier, Patrimonium, De Huismeesters en Nijestee hebben de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in verbetering en verduurzaming van de sociale huurwoningen. Op verschillende plekken in De Wijert heeft dat geleid tot sloop en nieuwbouw van woningen.

Het adviesbureau Procap is, in opdracht van de gemeente Groningen, gestart met een verkenning naar het draagvlak bij de professionele partijen en een onderzoek naar de mogelijkheden om (uiteindelijk) te komen tot een energietransitie in De Wijert. De aanleiding daarvoor is dat Enexis genoodzaakt is om diverse oude aardgasleidingen in De Wijert te vervangen.

Het vervangen (of eventueel) verwijderen van de oude aardgasleidingen, betekent een grote ingreep in de openbare ruimte. Dit geeft mogelijkheden om bewoners mee te laten denken over, en mee te laten doen met, de herinrichting en beheer van hun eigen wijk.

De bewoners en andere betrokkenen bij De Wijert willen graag meedoen. De energie is er. Dat blijkt uit de resultaten van de 'Wijkdeal De Wijert' die begin december 2017 bekend zijn geworden.

Men wil wonen in een groene wijk die goed is onderhouden; wonen in een wijk waar voldoende sport-, spel- en ontmoetingsmogelijkheden zijn; wonen in een verkeersluwe en verkeersveilige wijk; wonen in een gemengde wijk, waar plek is voor iedereen; gezond, comfortabel en duurzaam (blijven) wonen; zich thuis voelen in een wijk waar iedereen mee kan doen; meer kunst in de wijk, onder andere als uiting van waardering voor de historie van de wijk.

Er is veel in beweging gebracht in De Wijert. En dat geeft kansen. Als deze kansen goed worden benut, dan staat De Wijert aan de vooravond van een grootschalige herinrichting van de openbare ruimte en van investeringen in de woningvoorraad. Daarbij zullen ook particuliere woningeigenaren (individueel en in VvE-verband) worden betrokken.

Van belang is om samen te bepalen hoe de oorspronkelijke ontwerpgedachte van De Wijert ('licht, lucht en ruimte') een rol kan spelen bij deze herinrichting.

Dit koersdocument bevat op dit moment de analyse van de problematiek in De Wijert en de perspectieven die door bewoners zijn geschetst in het proces van de Wijkdeal De Wijert. De komende maanden werken we dit koersdocument samen met de woningcorporaties verder uit voor wat betreft de analyse, ambities, doelen en het programma. Voor de zomer wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de komende 5 tot 10 jaar.

2 Analyse & bewonersperspectieven

Analyse & bewonersperspectieven

Uit het wijkkompas van 2016 blijkt dat de sociale leefomgeving positief wordt gewaardeerd: er is weinig overlast en de veiligheid wordt als goed ervaren. Ook zijn bewoners tevreden over het aanbod van winkels in de buurt.

De ontwikkelingen in De Wijert laten (via een vergelijking tussen de wijkcompassen van De Wijert van 2016 ten opzichte van 2014) een overwegend positief beeld zien. Vooral de ontwikkeling van de sociale leefomgeving springt eruit. Er is aanzienlijk minder overlast, vooral de overlast door groepen jongeren is verminderd. Ook is er veel minder drugsoverlast dan in eerdere jaren.

De gemeenteraad heeft tijdens het voorjaarsdebat 2017 een motie aangenomen “wijkgericht inzicht in veiligheid”, onder verwijzing naar het (relatief) hoge percentage onveiligheidsgevoel onder inwoners in een aantal wijken in Groningen.

Het veiligheidsgevoel in De Wijert kan versterkt worden door dit een onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak te laten zijn. Het veiligheidsgevoel wordt namelijk opgebouwd uit verschillende elementen, waarvan (objectieve) veiligheid slechts een onderdeel is.

In de analyse (over de afgelopen tien jaar) zien we een aantal algemene aandachtspunten, waarin De Wijert (relatief) achterblijft bij het stadsgemiddelde. Het gaat daarbij veelal om thema's gerelateerd aan leefbaarheid in de wijken en: sociale samenhang in de wijk, verloedering van de wijk, de mate waarin overlast wordt ervaren, de mate waarin overlast door omwonenden wordt ervaren en de mate waarin de woonomgeving wordt schoongehouden.

Daarnaast zien we een aantal aandachtspunten die gerelateerd zijn aan (objectieve) veiligheid, namelijk: mishandeling, diefstal uit woning, jeugdoverlast, onveiligheidsgevoel, vernieling en drugs-handel.

Er vindt een nadere analyse plaats met betrekking tot het thema veiligheid, zodat kan worden bepaald of extra interventies nodig zijn. De methodiek voor deze nadere analyse is beschreven in bijlage 1 bij dit document.

In De Wijert zijn verschillende organisaties actief op het gebied van zorg en welzijn, wonen en gezondheid (bijvoorbeeld WIJ De Wijert en Lentis). Verdere samenwerking tussen deze organisaties is van belang, waardoor meer betrokkenheid kan ontstaan bij elkaars werkzaamheden en activiteiten.

Analyse & bewonersperspectieven

Het gebruik van WMO-voorzieningen in De Wijert is hoog. De komende jaren gaat de gemeente verder inzetten op het verbeteren van de sociaal economische situatie van bewoners in De Wijert.

Achterliggende gedachte hierbij is dat een prettige leefomgeving voor jong en oud positief werkt op het welzijn en de gezondheid. Het welbevinden van bewoners staat voorop: het vermogen om zoveel mogelijk zelf of met elkaar regie te voeren over eigen lichaam, zorg, thuis, straat, wijk en toekomst.

Het team van WIJ De Wijert is onlangs begonnen met een eerste aanzet voor een werkprogramma voor 2018. Als basis gelden de gemeentelijke ambities. In de eerste aanzet zit bijvoorbeeld een onderzoek naar mogelijkheden voor dagbesteding (daginvulling, dagelijkse activiteiten, workshops, bedrijvigheid en ontmoeting) van bewoners op een zelfstandige locatie.

Verder zal een voorstel voor een activiteiten-jaarprogramma worden uitgewerkt, waarin thema's als bewegen, sport en spel voor jong en oud, worden opgenomen.

Analyse & bewonersperspectieven

Analyse - ruimtelijk

De woonwijk De Wijert is een naoorlogse uitbreidingswijk in het zuiden van de stad Groningen. De Wijert ligt tussen de ringweg A7 (Weg der Verenigde Naties) in het noorden, de wijk Helpman (Hora Siccamasingel) in het oosten en het Noord-Willemskanaal en de rijksweg A28 (Julianaweg) in het westen. De zuidzijde (Van Ketwich Verschuurlaan) grenst aan de jongere wijk De Wijert-Zuid. De vier woonbuurten van De Wijert zijn van elkaar gescheiden door de Vondellaan en de Van Iddekingeweg.

De Wijert is vernoemd naar een voormalig versterkt huis c.q. borg dat in het gebied stond: 'behuijsinghe de Wiardt'. In de jaren 1968/1969 zijn bij de aanleg van de vijvers van de Hora Siccamasingel de fundamenten van het huis teruggevonden. Omdat deze vanwege de cultuurhistorische waarde niet mochten worden opgeruimd, zijn ze afgedekt.

De Wijert is tussen 1959 en 1968 gebouwd; de meeste woningen zijn in en rond 1962 gebouwd. Met name de hoge woontorens zijn in de latere jaren gebouwd.

Er was sprake van woningnood en de woningen, vooral rijtjeswoningen en portieketagewoningen, werden gebouwd om het tekort aan woningen op te vangen. De wijk werd gebouwd om ongeveer 9.000 bewoners te kunnen huisvesten, verdeeld over ruim 2.800 woningen.

Het grootste deel van de woningen was sociale huur, bedoeld voor arbeiders en middenstanders. In de wijk

moesten alle leeftijdsgroepen terecht kunnen: studenten, gezinnen en bejaarden.

De infrastructuur in de wijk heeft oorspronkelijk een hiërarchische opzet van drie lagen: hoofdwegen, woonstraten en woonpaden. De Vondellaan en de Van Iddekingeweg waren (en zijn dat nog steeds) de belangrijkste wijk-overstijgende verkeerswegen. De Van Ketwich Verschuurlaan is de bredere verkeersweg aan de zuidzijde van de wijk. De woonstraten scheiden de verschillende bouwblokken. Door de komst van meer auto's kregen de woonstraten, die oorspronkelijk een functie hadden als ontmoetingsplek, geleidelijk een verkeersfunctie met meer parkeergelegenheid voor auto's. De woonpaden geven toegang tot de binnenterreinen en tot de woningen in de bouwblokken die achter elkaar zijn geplaatst.

De Wijert wordt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed beschouwd als *wederopbouwgebied van nationaal belang*. De Wijert is een goed voorbeeld van een rationele wijk, opgebouwd uit eenheden van meerdere woningtypen (laag- en middelhoogbouw) en voorzieningen. De wijk kent een evenwichtige samenhang tussen bebouwing, openheid en openbaar groen. De repeterende opzet van bouwblokken met groene binnenterreinen worden 'stempels' genoemd. De gave 'stempel-structuur' van De Wijert en de naoorlogse inrichting volgens het principe van 'licht, lucht en ruimte' is nog altijd goed zichtbaar.

Analyse & bewonersperspectieven

De Rijksdienst ziet het als een uitdaging voor de gemeente en haar bewoners om een manier te vinden waarop nieuwe ontwikkelingen en behoud van het karakter van de wijk samen kunnen gaan. In november 2016 is tussen het rijk en de gemeente Groningen een intentieverklaring gesloten met als doel om de karakteristieke aspecten van de wijk en de huidige inrichting van de wijk te behouden.

Uit het wijkkompas 2016 komt naar voren dat de woningen in de wijk een relatief lage WOZ-waarde hebben. Voor een deel zijn de woningen verouderd en bouwkundig van een (zeer) slechte kwaliteit. Sloop van deze verouderde woningen/wooncomplexen en terugplaatsen van nieuwbouw, staat mogelijk op gespannen voet met de afspraken in de genoemde intentieverklaring.

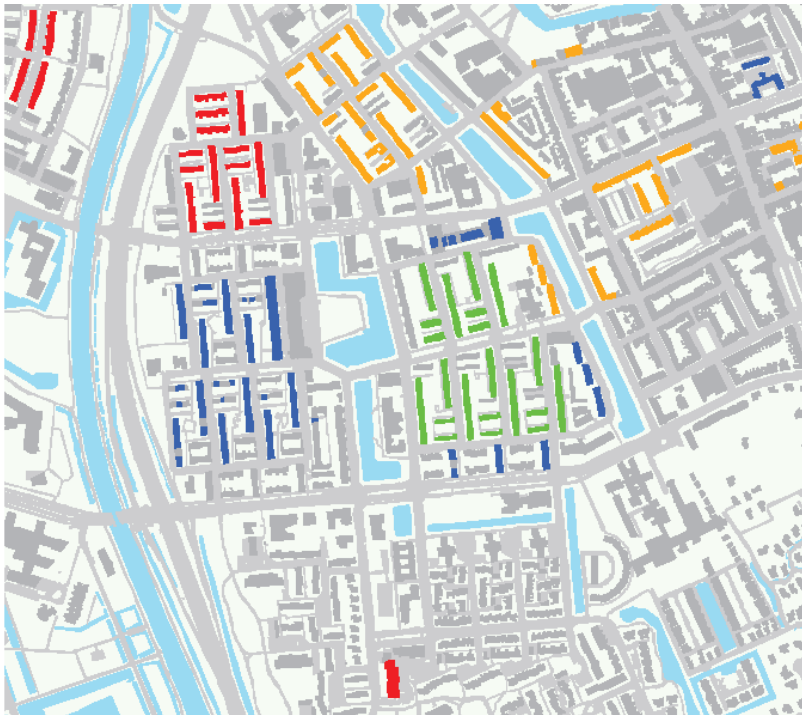
De fysieke leefomgeving scoort ongunstig op verloedering. Het gaat daarbij vooral om onderhoud van groen, bestrating en afval op straat.

De fysieke wijkvernieuwing, die de afgelopen jaren in diverse straten van De Wijert door woningcorporaties is uitgevoerd, lijkt een positief effect te hebben gehad op de kwaliteit van de leefomgeving. Gelet op de (lange termijn) doelstellingen m.b.t. energie en duurzaamheid is de wijkvernieuwing echter nog niet afgerond. Voor het corporatieve bezit dat nog geen verbetering heeft gehad, is veel aandacht en geld nodig. Zie ook de kaart met energielabels op pagina 12.

De woningcorporaties hebben de intentie om te blijven investeren in de fysieke en de sociale wijkvernieuwing. En sluiten daarvoor graag aan bij de initiatieven die de wijk neemt.

Analyse & bewonersperspectieven

Overzichtskaart: De Wijert en eigendommen woningcorporaties.

Kaart corporatief bezit in De Wijert

Rood	Patrimonium	Groen	De Huismeesters	Blauw	Nijestee	Oranje	Lefier
------	-------------	-------	-----------------	-------	----------	--------	--------

Analyse – wonen, voorzieningen en verkeer

Bij de bouw van De Wijert is een menging van koopwoningen en sociale huurwoningen gerealiseerd. In 2015 zijn 74 % als huurwoningen aangemerkt. 26 % zijn koopwoningen van een eigenaar/bewoner. Nog steeds is ruim de helft (54 %) van alle woningen in bezit van de corporaties. Bijna de helft van de woningen is particulier bezit, waarvan ongeveer de helft verhuurd wordt en de andere helft door de eigenaar/eigenaren zelf bewoond wordt.

In De Wijert hebben vier woningcorporaties woningen in bezit. Op de kaart zijn de bezittingen van de vier corporaties (Patrimonium, De Huismeesters, Nijestee en Lefier) weergegeven.

De Wijert telde op 1 januari 2016 4.760 bewoners. De verdeling naar type huishouden is in onderstaande tabel weergegeven. Opvallend is het relatief groot aandeel éénpersoons huishoudens.

Type huishouden in De Wijert	
éénpersoons huishoudens ouderen	48 %
éénpersoons huishoudens jongeren	11 %
samenwonend	20 %
samenwonend met kinderen	11 %
eenoudergezin	10 %

Tabel: Type huishoudens in De Wijert in percentages op 1 januari 2016.

Analyse & bewonersperspectieven

De samenstelling van de bevolking in De Wijert (zie onderstaande tabel) is ongeveer gelijk aan het stadsgemiddelde.

Leeftijdsgroep in De Wijert	Aantal bewoners	Percentage
0 tot 15 jaar	670	14 %
15 tot 25 jaar	680	14 %
25 tot 45 jaar	1760	37 %
45 tot 65 jaar	935	20 %
65 jaar en ouder	715	15 %

Tabel: leeftijdsopbouw bewoners van De Wijert in aantallen en in percentages op 1 januari 2016.

Een deel van de bewoners woont al lang in de wijk. Ongeveer 60 % van de bewoners is alleenstaand, terwijl er in De Wijert voornamelijk gezinswoningen zijn gebouwd. De doorstroommogelijkheden naar geschikte (kleinere) huurwoningen zijn zeer beperkt. Ook is de instroom van jonge/startende gezinnen beperkt.

Voorzieningen

Midden in de wijk is een winkelcentrum aan de Van Lenneplaan en ook elders in de wijk zijn winkelruimten c.q. bedrijfsruimten (bijv. gezondheidszorg) aanwezig. In en rond de wijk zijn diverse onderwijsinstellingen, zowel voor het basisonderwijs, voortgezet onderwijs als het beroepsonderwijs. Er zijn slechts enkele zelfstandige, losstaande bedrijfspanden in de wijk.

In de Innovatiewerkplaats (IWP) worden diverse activiteiten van en voor studenten, bewoners van De Wijert en ondernemers uit Groningen-Zuid georganiseerd.

De Innovatiewerkplaats is opgezet vanuit de Buurtsamenwerking Helpman/De Wijert. Dit is een samenwerking tussen bewoners, het Terra MBO Groningen, de Hanzehogeschool, het Noorderpoort-college, het WIJ-team, de gebiedscoöperatie Westerkwartier, ondernemers en de gemeente Groningen. Het Fruitcafé De Helpende Hand (aan de Werumeus Buningstraat) is via deze buurtsamenwerking tot stand gekomen. Via deze samenwerking zijn inmiddels enkele participatiebanen ingevuld in de Innovatiewerkplaats en in het Fruitcafé.

In het gebouw van het Multifunctioneel Centrum De Wijert (MFC De Wijert) is o.a. het team van WIJ-Groningen gevestigd. Van de kant van de bewoners worden kritische kanttekeningen geplaatst bij het functioneren van het MFC als centrum voor de buurt.

Verkeer/infrastructuur

De verkeersdruk in De Wijert is hoog. In vrijwel alle straten staan aan weerszijden van de straat auto's geparkeerd. Meestal langs de trottoirs, in sommige straten zijn parkeervakken gerealiseerd. De indruk bestaat dat er tijdens werkdagen ook door forensen wordt geparkeerd. Parkeren in De Wijert is gratis. Bewoners ervaren onveiligheid vanwege de verkeersdruk.

De ombouw van de Zuidelijke Ringweg zal op korte termijn gaan leiden tot toenemende verkeersdruk in De Wijert. Met name de doorgaande wegen (Vondellaan, Van Iddekingeweg en Van Ketwich Verschuurlaan) zullen aanzienlijk drukker worden.

Om te komen tot een inschatting van de sterke en zwakke punten en de kansen en risico's van de wijk is een SWOT-analyse opgesteld.

<p style="text-align: center;">Sterktes</p> <ul style="list-style-type: none"> - waardering ligging en bereikbaarheid - waardering hoeveelheid groen - waardering speelplekken - actief Bewonersplatform De Wijert - Buurtsamenwerking Helpman/De Wijert - aanwezigheid Multifunctioneel Centrum De Wijert - Innovatiewerkplaats - huurdersverenigingen actief - relatief weinig overlast in de wijk 	<p style="text-align: center;">Zwaktes</p> <ul style="list-style-type: none"> - weinig betrokkenheid en zichtbaarheid van een grote groep bewoners (zowel oude als jongere mensen) - veel sociale problematiek - stijging van aantal één-ouder gezinnen - stijging van aantal kansarme kinderen - stijging van armoede - toenemende vergrijzing - zorgen over verwachte toenemende verkeersdruk en onveilige verkeerssituaties - relatief weinig ondernemers/ bedrijven in de wijk
<p style="text-align: center;">Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> - energie en duurzaamheid als motor voor sociale en fysieke wijkvernieuwing - vernieuwen onderlinge afstemming en samenwerking (corporaties en andere partijen) - plannen opstellen m.b.t. fysieke wijkvernieuwing (woningvoorraad structureel verbeteren en verduurzamen; heroriëntatie op de woningvoorraad) - (her-)inrichten woonomgeving (straten als verblijfsgebieden, herinrichten binnenterreinen) - ontwikkelen nieuwbouwlocaties voor sociale woningbouw - input uit Wijkdeal De Wijert - (door-)ontwikkelen van maatschappelijke voorzieningen (onderwijs, sport en cultuur) - opzetten leefbaarheidsprojecten - gemeentelijke aanpak armoedebeleid - gemeentelijk programma Positief Opgroeien - onderzoek naar mogelijkheden voor dagbesteding/ daginvulling van bewoners De Wijert 	<p style="text-align: center;">Risico's</p> <ul style="list-style-type: none"> - geringe betrokkenheid van bewoners bij projecten - onvoldoende beschikbaarheid geld - verslechterend onderhoud van groen - verslechterend onderhoud straten en wegen - onvoldoende gemeentelijke interne afstemming (tussen fysiek en sociaal domein) - geringe betrokkenheid van particuliere eigenaren bij opknappen en onderhoud (woon-)panden - geringe rol van MFC als sociaal cultureel hart van De Wijert

Tabel: Overzicht SWOT; sterke/zwakke punten en kansen/risico's in De Wijert

Analyse & bewonersperspectieven

Bewonersperspectieven vanuit de Wijkdeal De Wijert

Vanaf maart t/m november 2017 is met bewoners, woningcorporaties, eigenaren van onroerend goed, ondernemers, scholen en diverse andere organisaties volop gewerkt aan een nieuw perspectief voor De Wijert. In het traject van de 'Wijkdeal De Wijert' werken bewoners, gemeente en diverse partijen samen aan de toekomst van de wijk. Via de openbare bijeenkomsten zijn veel ideeën en voorstellen naar voren gebracht die de nieuwe insteek van de wijkvernieuwing mede vormgeven.

Een greep uit de projectvoorstellen van de bewoners:

- toegankelijk groen en beter onderhouden groen;
- mogelijkheden voor samenkomen, samen activiteiten kunnen doen en elkaar kunnen ontmoeten;
- een mooie, schone, veilige en duurzame wijk;
- activiteiten voor de jeugd.
- verblijfsruimten in de wijk;
- aandacht voor de historie van de wijk;
- aantrekkelijke wandelroutes door en langs het groen;
- een wijk met kunst en cultuur;
- betere doorstroming naar geschikte seniorenwoningen;

Alle ideeën en voorstellen die in de bijeenkomsten zijn opgehaald, zijn in een vijftal perspectieven vertaald:

1. Groen en buitenzijn

De wens is om in een groene wijk De Wijert te wonen met een hoog niveau van groen onderhoud en schone straten met bankjes om elkaar te ontmoeten. Er zijn sport en spelmogelijkheden voor alle leeftijden en er wordt een creatieve of sociale invulling gezocht voor braakliggende terreinen. Naast veel 'kijkgroen' wordt geïnvesteerd in gebruiksgroen, zoals fruitbomen, verticale tuinen en bloemen. Elk jaar zorgt een oogstfeest voor saamhorigheid en plezier.

2. Verkeer en veiligheid

We willen wonen in een verkeersluwe en verkeersveilige wijk. Woongebieden en wegen voor doorgaand verkeer zijn gescheiden en sluijverkeer komt niet meer voor. In het verkeer houden we rekening met elkaar en werken we samen aan een wijk waar het verkeer een duurzamer karakter krijgt.

3. Bouw en duurzaamheid

We wonen in een wijk met gezinnen, alleenstaanden, jongeren en ouderen. Kortom een wijk met een plek voor iedereen. Wij willen in De Wijert gezond, comfortabel en duurzaam kunnen (blijven) wonen, ook als we ouder worden. We gaan zoveel mogelijk over naar duurzame energie. Zonnepanelen, isolatie, LED straatverlichting en alternatieven voor aardgas worden zoveel mogelijk in De Wijert toegepast.

Analyse & bewonersperspectieven

De corporaties, gemeente en andere instellingen werken samen met de bewoners en ondernemers aan de toekomst van de wijk.

4. Meedoen en samen zijn

We wonen, werken en voelen ons thuis in een wijk waar iedereen mee kan doen. We nemen hierin zelf verantwoordelijkheid door samen te organiseren en vorm te geven aan activiteiten en voorzieningen. Samen zorgen we voor een wijk met een rijk sociaal leven. Activiteiten in de wijk zijn gericht op sport, ontmoeten, recreatie en het versterken van de onderlinge verbondenheid. Bewoners en ondernemers werken in de wijk samen met het WIJ-team, de woningcorporaties, scholen en de gemeente aan de leefkwaliteit in de wijk. Doorslaggevend voor succes is zelfwerkzaamheid en de groei naar zelfredzaamheid van alle mensen in de wijk.

5. Kunst, cultuur en historie

Wij wonen in een wijk met een bijzonder karakter. De Wijert is een 'stempelwijk', vernoemd naar het steenhuis of borg De Wijert, dat uit de late Middeleeuwen dateert. Het olifantje en het Pad2Wijken, maar ook de Mozaïek-banken en de groene verbinding met Haren zijn cultureel en historisch interessant. Meer kunst in de wijk werkt verbindend, fleurt de wijk op en is een uiting van waardering voor de historie van de wijk.

Na de stemweek in december 2017 is het resultaat (een prioritering van projecten) van dit participatieproces beschikbaar gekomen. De projectvoorstellen worden verder uitgewerkt en voorstellen voor financiering worden opgesteld. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar cofinanciering door andere partijen.

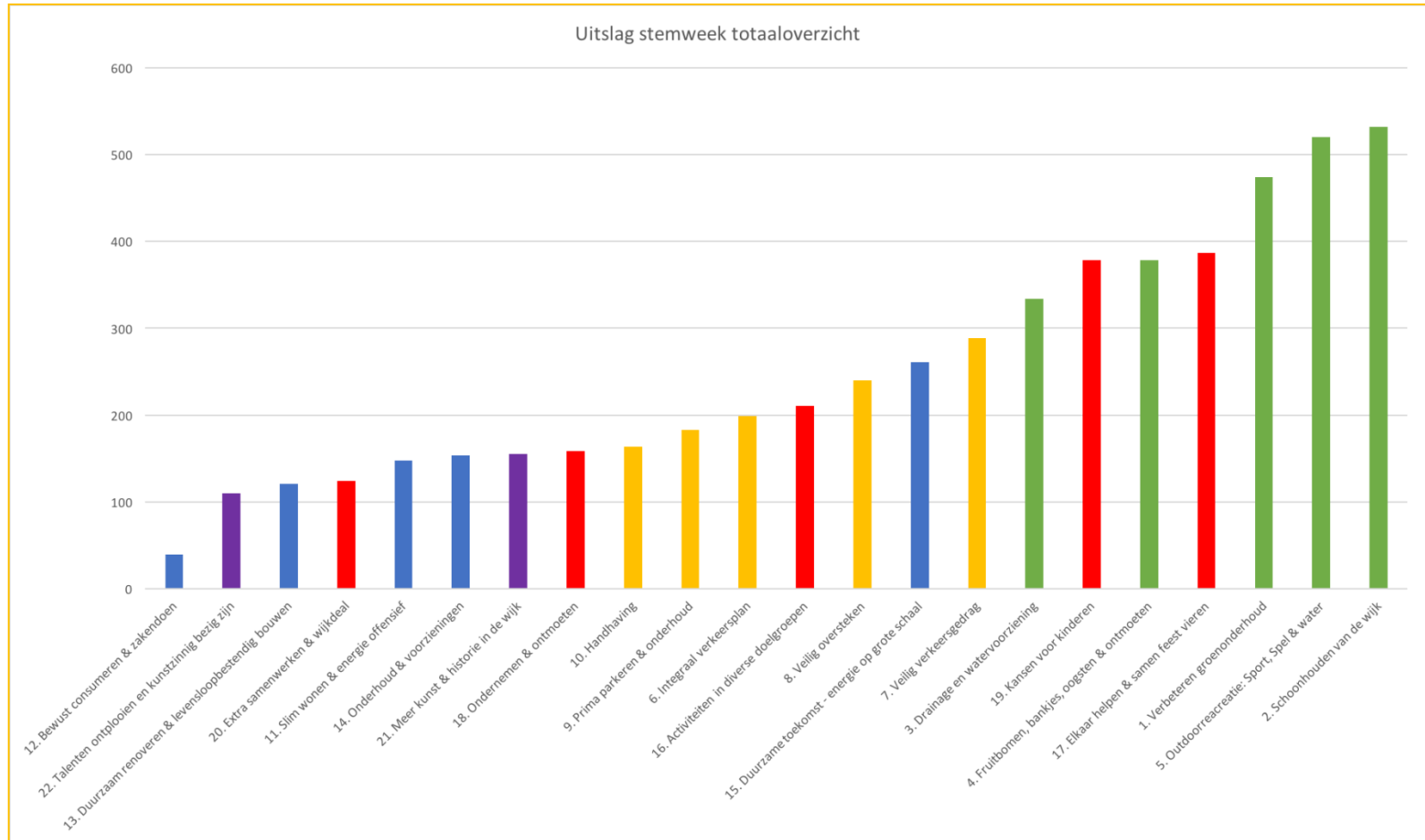
De bedoeling is om de projecten van het participatieproces 'Wijkdeal De Wijert' in samenwerking met andere partijen te realiseren, waaronder de Buurtsamenwerking Helpman/De Wijert en de woningcorporaties.

De lijst van projectvoorstellen zal bij de verdere uitwerking van dit koersdocument worden betrokken. Voor de financiering van de projecten kan voor een deel een beroep worden gedaan op de beschikbare middelen voor de wijkvernieuwing.

Tabel: Resultaat Wijkdeal De Wijert; top 10 na de stemming

Analyse & bewonersperspectieven

Tabel: Resultaat Wijkdeal De Wijert; de prioritering van de 22 projectvoorstellen

Perspectieven vanuit Wijkdeal De Wijert:

Groen en buitenzijn

Verkeer & veiligheid

Bouw & duurzaamheid

Meedoen & samenzijn

Kunst, cultuur & historie

Prioritering projecten Wijkdeal De Wijert:

1. Schoonhouden van de wijk
2. Outdoor recreatie: sport, spel & water
3. Verbeteren groenonderhoud
4. Elkaar helpen & samen feest vieren
5. Fruitbomen, bankjes, oogsten & ontmoeten
6. Kansen voor kinderen
7. Drainage en watervoorziening
8. Veilig verkeersgedrag
9. Duurzame toekomst – energie op grote schaal
10. Veilig oversteken
11. Activiteiten in diverse doelgroepen
12. Integraal verkeersplan
13. Prima parkeren & onderhoud
14. Handhaving
15. Ondernemen & ontmoeten
16. Meer kunst & historie in de wijk
17. Onderhoud & voorzieningen
18. Slim wonen & energie offensief
19. Extra samenwerken & Wijkdeal
20. Duurzaam renoveren & levensloopbestendig bouwen
21. Talenten ontplooiën en kunstzinnig bezig zijn
22. Bewust consumeren & zakendoen

Geraamde kosten in 2018 en Indicatieve dekking in 2018

Geraamde kosten en indicatieve dekking

De komende maanden wordt verder gewerkt aan de analyse, de ambities, de doelen, het programma en het investeringsprogramma. Hierin worden de totale investeringen in De Wijert vanuit de fysieke en sociale domeinen van de gemeente en vanuit de andere betrokken organisaties in de wijken in beeld gebracht voor de komende 5 tot 10 jaar.

De voorgenomen investeringen in 2018 in de vijf thema's vanuit de Wijkdeal De Wijert staan in de tabel hiernaast weergegeven.

De 22 projectvoorstellen worden de komende tijd verder uitgewerkt in overleg met andere betrokken partijen.

Als dekking voor de investeringen van € 1.140.000 voor 2018 geldt een indicatieve dekking vanuit het gebiedsprogramma (€ 540.000) en de stedelijke programma's met geormerkte budgetten (€ 300.000). Vooralsnog is aldus € 300.000 nog ongedekt.

Project/thema Wijkdeal De Wijert	Geraamde kosten in 2018
Groen & Buitenzijn	450.000
Verkeer & Veiligheid	300.000
Bouw & Duurzaamheid	150.000
Meedoen & Samenzijn	175.000
Kunst, Cultuur & Historie	65.000
Totaal	1.140.000

Project/thema Wijkdeal De Wijert	Indicatieve dekking in 2018
Gebiedsprogramma	540.000
Stedelijke programma's	300.000
<i>Nog ongedekt</i>	300.000
Totaal	1.140.000

Tabellen: Geraamde kosten in 2018 en Indicatieve dekking in 2018.

3 Vervolg

Verdere uitwerking:

Omschrijving	Initiatiefnemer
De analyse, ambities, doelen en het programma voor De Wijert worden de komende maanden verder uitgewerkt in samenwerking met de diverse domeinen binnen de gemeente, woningcorporaties, WIJ De Wijert en overige partijen.	Gemeente Groningen
Opstellen ruimtelijke stedenbouwkundige wijkanalyse (onderwerpen: woningbouw, infrastructuur, verkeer, parkeren en groenvoorzieningen).	Gemeente Groningen
Voortzetten onderzoek en gesprekken m.b.t. verdere verduurzaming en alternatieve energiebronnen in de vervolgfase 'Ontwerpfase Energie-opgave De Wijert'; dit levert de input op voor het op te stellen Energie Omgevingsplan (EOP).	Gemeente Groningen

Vervolg

Planning besluitvorming:

Bespreking in Coördinatiegroep Wijkaanpak & Leefbaarheid	December 2017
Bespreking in College van B&W	Januari 2018
Bespreking in Raadscommissie	Februari 2018
Bespreking in Gemeenteraad	Februari 2018

Bijlage 1: Veiligheid

Bijlage 1: Veiligheid

Veiligheid als onderdeel van de aanpak van wijkvernieuwing

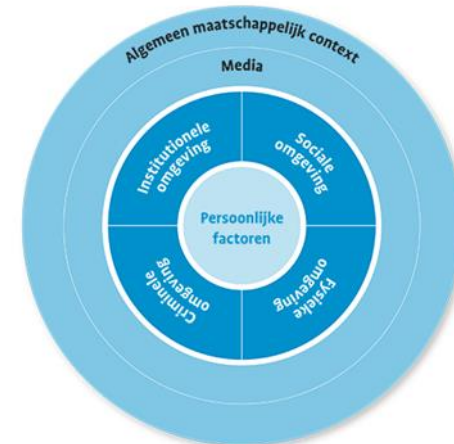
De gemeenteraad heeft tijdens het voorjaarsdebat 2017 een motie aangenomen “wijkgericht inzicht in veiligheid”, onder verwijzing naar het (relatief) hoge percentage onveiligheidsgevoel onder inwoners in een aantal wijken in Groningen.

Als we het veiligheidsgevoel in deze wijken willen versterken, zal dit onderdeel moeten zijn van de gebiedsgerichte aanpak. Het veiligheidsgevoel wordt namelijk opgebouwd uit verschillende elementen, waarvan (objectieve) veiligheid slechts een onderdeel is. De figuur hiernaast geeft dat goed weer.

Het veiligheidsgevoel dat wordt ervaren wordt beïnvloed door persoonlijke factoren en algemeen maatschappelijke ontwikkelingen; op beide hebben we als overheid en instellingen geen invloed. Als het gaat om de leefomgeving zijn vier factoren te onderscheiden: de criminele omgeving, de sociale omgeving, de fysieke omgeving en de institutionele omgeving. Deze worden hieronder kort toegelicht (bron: Eysink Smeets, 2013).

- *de criminele omgeving*: hier gaat het om de vraag in welke mate sprake is van criminaliteit, overlast, onbetamelikheden of ander gedrag dat mensen als bedreigend ervaren;
- *de sociale omgeving*: hier gaat het om de sociale kwaliteit van de omgeving, waarbij (stabiliteit van) de bevolkingssamenstelling, al dan niet conflicterende leefstijlen, sociale cohesie en zogenaamde ‘publieke familiariteit’ belangrijke aspecten zijn. Nederlands onderzoek liet zien dat de positieve werking die een hoge mate van sociale kwaliteit op de veiligheidsbeleving kan hebben even zwaar telt als de negatieve werking die uitgaat van criminaliteit en overlast;
- *de fysieke omgeving*: de mate waarin die omgeving overzichtelijk, eenduidig en attractief is;

- *de institutionele omgeving*: de mate waarin organisaties die van belang zijn voor de veiligheid en leefbaarheid geloofwaardig aan die veiligheid werken en daarbij merkbaar oog hebben voor de problemen en behoeften van de inwoners. Ook publiek leiderschap vormt hiervan een belangrijke component.

Bron: Eysink Smeets, 2013

Zoals uit het model blijkt spelen ook de media een rol, maar het blijkt dat die vooral van invloed is op ons beeld van veiligheid elders (dan onze eigen woonomgeving).

Deze inzichten leren ons dat we het veiligheidsgevoel alleen maar succesvol kunnen beïnvloeden, als we dit integraal en binnen de gebiedsgerichte aanpak oppakken. Het verbeteren van objectieve veiligheidscijfers kan daaraan bijdragen, maar alleen wanneer ook geïnvesteerd wordt op de andere onderdelen die een rol spelen bij de totstandkoming van het veiligheidsgevoel. Dat gebeurt binnen het gebiedsgericht werken.

Bijlage 1: Veiligheid

Algemene aandachtspunten

In onze analyses zien we een aantal algemene aandachtspunten, waarin De Wijert (relatief) achterblijft bij het 'stadsgemiddelde'. Het gaat veelal om thema's gerelateerd aan leefbaarheid in de wijken en niet zozeer om objectieve veiligheid. Het gaat om de volgende thema's:

- Sociale samenhang in de wijk;
- Verloedering van de wijk;
- De mate waarin overlast wordt ervaren;
- De mate waarin overlast door omwonenden wordt ervaren;
- De mate waarin de woonomgeving wordt schoongehouden.

Daarnaast zien we een aantal aandachtspunten die gerelateerd zijn aan (objectieve) veiligheid, namelijk:

- Mishandeling
- Diefstal uit woning
- Jeugdoverlast
- Onveiligheidsgevoel
- Vernieling
- Drugshandel

Aansluiting gebiedsgericht werken

De verwezenlijking en / of versterking van deze aandachtspunten zal een plek krijgen binnen het gebiedsgericht werken. Op thema's als verloedering en sociale samenhang wordt via andere activiteiten binnen de wijkvernieuwing al geïnvesteerd. We zullen moeten afwegen in hoeverre hier nog flankerende inspanningen noodzakelijk zijn. Op de andere onderdelen zullen we nader uitwerken welke activiteiten of projecten we zullen ontwikkelen om een impuls te geven.